

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Theologiæ Pastoralis Et Doctrinæ Necessariæ Sacerdotibus Cœram Animarum administrantibus

Binsfeld, Peter

Avgvstæ Trevirorum, 1609

25. Cap. De Contractu Societatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40721

CAPVT XXV.

DE CONTRACTV

Societatis.

CONTRACTVS Societatis est conuentio duorum, vel plurium conferentium pecuniam, industriam & laborem ad lucrandum in negociatione. De hoc contractu agunt S. Antonin. 2. part. tit. 1. cap. 7. à §. 37. Conrad. de contract. quæst. 94. & seq. Angel. Sylu. & alij in verb. Societas, Sot de iustit. & Iure. li. 6. q. 6. artic. i. Canonistæ in can. Nauiganti de vsur. & inc. per vestras, de donat. inter vir. & vxorem.

Tribus modis potissimum potest hic contractus fieri.

Primo, vt duo vel plures simul per omnia conferant, vnus tantum, quantum alius in pecunia, industria, & labore.

Secundo, vt vnus ponat tantum pecuniam, alter industriam, & laborem.

Tertio, vt vnus ponat pecuniam, saluetque capitale, & alter in se suscipiat periculum pecuniæ, & suum impendat laborem, & in fine æqualiter diuidant lucrum.

Ad iustam Societatem tria requiruntur.

Primum, vt negociatio sit licita; ex cap. Per vestras, de donat. inter virum & vxorem.

Secundum, vt pecunia subiaceat periculo-

Ee 5 depo-

Quæ requiruntur ad iustam societatem.

deponentis societatem, hoc est si pereat, peto
at ipsi, ex Gloss. recepta. 14. q. 3. cap. Plerique.

Tertium, vt seruetur æqualitas proportio-
nabiliter inter socios, habito respectu ad om-
nia, quæ concurrunt in societate, scilicet ad
pecuniæ quantitatem, industriam, pericu-
lum, & laborem, & sic vt seruetur iustitia, de-
bent commensurari pecuniæ pecunijs, operæ
operæ, lucrum lucro, damnum damno, & hæc
omnia ad arbitrum prudentis viri, & exercitia-
ti in arte.

Ex dictis infero in primis. Si quis de pe-
cuniam socio hac conditione, vt lucrum ex
negociatione æqualiter diuidatur, capitale ve-
rò indemne seruetur, nisi alij contractus ac-
cedant, de quibus postea, vsuram committit.
Deinde iusta societas postulat, vt pecunia lu-
cro & damno exponatur, ita vt tam lucra, quæ
damna sint communia, alioquin non huma-
na, sed Leonina societas censenda erit. Quan-
do autem quædam leges dicere videtur, quod
pacto fieri possit, vt inter socios fiat distribu-
tio inæqualis, intelligendæ sunt, quando vnus
ex socijs maiorem partem sortis, vel industrie,
aut laboris contulerit, & non omnes æqualem
vt communis sententia est teste Couarr. lib. 3.
variar. resolut. cap. 2. Postremo si quis contra-
hat cum aliquo, qui non est negociaturus, con-
tractus non est licitus, quia vsura palliatur, &
lucrum ex mutuo sub specie societatis acqui-
ritur.

Quis modus in contractu societatis saluandi capitale, & acquirendi lucrum?

SIMPLICITER loquendo non est licitum in societate saluare capitale, vt omnes fatentur, nisi alij contractus virtute, vel expressè concurrant, qui cum vno socio, eodem tempore, vnico actu æquiualeuti, aut implicite tres contractus continēte fieri possunt, vt receptior opinio habet Nauarr. in Manuali cap. 17. num. 252. & in commentar. de vsuris. notab. 14. Couarr. lib. 3. variar. resolut. capit. 2. Syluest. in verb. Societas 1. quæst. 2. Ioan. Maior in 4. d. 15. quæst. 84. & 43. Iosephus Angles loc. cit. in quæstione de contractu Societatis, 2. difficultat.

Sunt autem hi contractus, Primus Societatis, in quo vnus pecuniam, alter operam industriamque impendit, exempli gratia, Petrus tutor pupillorum habet ratione tutelæ 1000. aureos, dat negociatori Paulo in societatem.

Secundus assecurationis, quo assecurat capitale 1000. vt nihil ipsi pereat, exēpli gratia, Petrus conuenit cum Paulo, vt 50. vel aliud iustum lucrum det ad assecurandum capitale.

Tertius ad releuandas multas computationes & rationes, quæ fierēt, & necessariæ essent in anno, tam quo ad damnum, quam lucrum: Petrus conuenit cum Paulo, vt qui fortem assecurauit etiam assecuret certum lucrum pro incerto futuro ad arbitrium boni viri in arte

Ee 4 nego-

negociandi prudentis. Obseruandum quod etiam in his contractibus fraus & dolus abesse debent. De contractu Societatis legentur DD. cit. & Couarr. de contractib. a. q. 94. Canonistæ in d. ca. Per vestras. Summistæ in verb. Societas.

De societate, quæ dicitur Socida.

Ad contractum Societatis refertur alia societas, quæ dicitur Socida, seu animalium, quæ fit cum rusticis.

De qua legendi Conrard. q. 91. & seq. S. Antonin. 2. part. tit. 1. cap. 4. §. 39. Ambros. de Virginate in tract. de vsuris. Syluest. & Angel. in verb. Societas.

Pro hoc contractu in primis notanda regula generalis. Omnis societas circa animalia in qua ponuntur pacta, quibus alicui sociorum iudicio boni viri notabile damnum infertur, est illicita. Hanc ponunt S. Antonin. 2. part. tit. 1. cap. 7. §. 39. Angel. in verb. Societas 2. Syluest. ibidem. Nauarr. in Manuali confessor. c. 17. num. 261.

In socida animalium plerunque seruanda consuetudo patriæ tam in elocatione, quam in diuisione. Quando autem dantur animalia siue vaccæ, siue oues, vel alia minuta animalia, si capita maneant penes dantem, eiusque periculo pereant, si accipiens non sit in culpa: factura autem & commoda sint communia, licitus est contractus. Semper in hac societate cauendum, vt periculum non sit penes accipi-

cipientem, sed dantem, nisi contractus asse-
 curationis accedat: Quia res quando perit,
 domino debet perire, nisi alius causam det
 damno. Vbi etiam est consuetudo, quod o-
 ues, vel alia animalia dentur in societatem cū
 pacto vt recipiens habeat dimidietatem de
 ouibus illis, aut animalibus, & commoda sint
 communia, modo etiam damna sint commu-
 nia, contractus est licitus modo alia iniusta pa-
 cta non adijciantur. Conrard. de contract. q.
 90. in casu tertio. Similiter iudicandum, quan-
 do quis dat in societatem alicui vitulos nutri-
 endos aestimatos in principio societatis iusto
 pretio, ita quod post tres, aut quatuor annos
 vendantur, & adhibita conditione, vt ante
 omnia suum capitale trahat, quod soluit, de-
 inde lucrum sit commune, modo capita sub-
 iaceant in casu fortuito periculo dantis. De
 porcis & alijs animalibus consuetis pro more
 patriæ sic in societatem dari eadem est ratio.
 Semper in diuisione animalium finita societa-
 te seruandus est cōmunis, & consuetus mos in
 loco secundum DD. Quod tamen ita intel-
 ligendum, nisi malitia & peruersitate auaro-
 rum inductus sit aliquis abusus contra iustiti-
 am lædens alterā partem, & allegetur pro con-
 suetudine, cum tamen potius sit corruptela.
 Potest etiam alio modo fieri societas cum
 artifice, exempli gratia, est aliquis habēs pecu-
 nias, & cuperet honestum lucrum, est artifex,

Ea 5 qui

qui scit artificium, sed ob ineptiam non potest impendere sumptus, tunc primus dat artificii pecunias, ut ipse laborem & industriam impendat, & ad extremum diuidunt lucrum, hic contractus est licitus quando pecunia, labor, & industria rectè commensurantur, & iusta lucri fit diuisio ad arbitrium boni viri.

Cambiorum materia hinc tractari potest, quæ locum habet in magnis emporijs, sed quoniam hæc est difficilis, & experti mercatores plus de ea sciunt circa practicam, quam plerique Doctores, ut optimè Aurea Armilla in verb. Campsor ait, remitto lectorem ad Doctores, qui de Cambijs tractarunt. Sunt autem hi. Nauarr. in commentario de usuris, cuius summam repetit in Manuali Confessorum. cap. 17. à num. 283. Sotus lib. 6 à q. 8. Ioan. Medina in Cod. de rebus per usuram acquisitis. q. 5. Caietan. in opusculis Tom. 2. tract. 6. Frat. Hieronym. à Luca in tract. de Cambijs Lugdunens. qui habetur in Thom. 10. Oceanus iuris.

CAPVT XXVI.

DE MONTE PIETATIS.

MONS pietatis, ut in præfenti decoloremur, est cumulus pecuniæ vel frumenti, aut alterius rei mutuabilis publicè ad seru-